

Dictadors que marxen, societats que s'empoderen

per Helena Cardona ([@HelenaCardona](#))

A Burkina Faso va passar una cosa similar. Gràcies a un cop d'Estat, Blaise Compaoré va agafar les regnes del país al 1987, tot traint el seu president i amic personal, Thomas Sankara. Amb l'ajuda de França, Compaoré va bloquejar la investigació de l'assassinat de Sankara i va desfer les polítiques revolucionàries del líder panafricanista. Això sí, de tant en tant organitzava eleccions de fireta, perquè no fos dit. Però vet aquí que un dia els seus conciutadans n'estaven tan tips que, quan Compaoré va gosar anunciar que es presentava per un altre mandat, la societat li va muntar una revolta popular de tals dimensions que va haver de marxar per la porta de darrere. No obstant això, els dictadors sempre saben trobar algun racó del món on viure la seva jubilació daurada. En aquest cas, Compaoré va anar a parar a la Costa d'Ivori, on el seu homòleg Alassane Ouattara el va acollir, li va donar la nacionalitat exprés i el va protegir de l'ordre d'arrest internacional que encara avui pesa sobre seu.

Angola, l'excolònia portuguesa rica en petroli, també canviarà de governant al 2018, ja que el president Dos Santos ha anunciat per sorpresa que deixarà el càrrec. Evidentment, pot passar de tot d'aquí a l'any que ve, i sempre podria ser que Dos Santos canviés d'opinió si la justícia internacional li busca les pessigolles. Dos Santos és un dels presidents africans que porta més anys al govern, concretament des de 1979. Els seus crítics l'acusen d'haver gestionat malament els rendiments del petroli per afavorir una petita elit. De fet, la seva filla és una de les dones més riques de l'Àfrica. És també notable la creixent contestació social contra el president Mugabe a Zimbabwe, una espècie de Fidel Castro amb discurs antiimperialista però sistema dictatorial. La crisi econòmica i la corrupció han incentivat el descontentament entre la població.

L'Àfrica es mou, protesta, es queixa i exigeix. Cada cop més, els africans estan connectats amb el que passa a la resta del món i hi reclamen, també, el seu lloc. Per posar-ne un exemple, el passat 21 de gener divuit ciutats africanes es van unir a la Women's march de Washington per defensar la igualtat de gènere i els drets de les dones.

En un continent on sembla que tot sigui violència i conflicte, cada cop és més freqüent de veure que tots els actors polítics en un país volen evitar vessaments de sang. És per això que les revoltes populars actuals són admirades i seran estudiades pel seu caràcter pacífic. Per descomptat, les xarxes socials hi tenen molt a veure, en aquests canvis polítics i socials. El món s'ha fet petit i la nova generació d'africans pressiona els vells i rovellats governants per fer canvis que no sempre arriben. Els ciutadans se senten cada cop més valents per protestar i sortir al carrer, i cada cop hi ha més moviments socials creats per joves inconformistes: le Balai Citoyen (Burkina Faso), Yen a marre (Sénégal), Filimbi (República Democràtica del Congo), #ThisFlag (Zimbabwe)...

Encara queda molt per fer

Si bé aquests exemples són esperançadors, és també veritat que només representen una petita part de la realitat africana. La manca de cultura política es tradueix en governs encapçalats per uns individus incompetents i ambiciosos. És fàcil de comprar el vot i amb uns quants centenars d'euros es poden canviar els resultats d'unes eleccions. En alguns casos, la ignorància i l'avarícia competeixen entre elles: el governant és tan enze que s'acaba venent els recursos del país per un plat de llenties. La corrupció és endèmica, fins a tal punt que ja no és vista com un crim, sinó com un entrebanc quotidià.

Les dictadures encara són massa habituals. Com a presidents eterns, a més de Mugabe i Dos Santos, també destaquen Teodoro Obiang a Guinea Equatorial, enquistat al poder d'aquesta excolònia espanyola des de 1979, Paul Biya de Camerun, al poder des de 1982, Yoweri Museveni a Uganda, des de 1986, i la família Bongo al Gabón, al poder des de (atenció!) el 1967.

Enguany hi haurà eleccions a sis nacions africanes: Ruanda, Kenya, Angola, Libèria, la República Democràtica del Congo i (si res no canvia) Somàlia. Serà, doncs, un any mogudet; però, molt possiblement, pacífic.

Imatge: [Globedia](#)